

Γ Λ Ω Σ Σ Ι Κ Α Ι Ε Π Ι Σ Τ Α Σ Ε Ι Σ

Ὅτε τὸ πρῶτον ὑπεμνηματίζομεν ἀριθμὸν ἀνεκδότων παπύρων, οὓς ἐν συνειδέᾳ ἐδημοσιεύσαμεν ἐν Ἀθήναις, οὐδὲ πρὸς στιγμὴν διελογίσθημεν τότε, ὅτι ἢ ἐν τῷ Παπύρῳ (B) (verso) στίχ. 7¹, ἀπαντῶσα λέξις «**συλλαβή**», σημαίνουσα ἐνταῦθα «**τὸ γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου**», ἦτο δυνατὸν βραδύτερον νὰ κινήσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν παροῦσαν ἔρευναν, ἥτις καίπερ ἔχουσα ἀντικείμενον αὐτῆς τὴν περὶ τὰς λέξεις καὶ τὴν σημασιολογικὴν ἀνέλιξιν αὐτῶν σπουδῆν, γίνεται ἀφορμὴ φιλολογικῆς ἐξετάσεως καὶ πληρεστεράς κατανοήσεως αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τῶν ἀρχαίων κειμένων.

Σχολιάζοντες λοιπὸν τὸν ὡς ἄνω μνημονούμενον πάπυρον², παρατηρήσαμεν, ὅτι ἡ λέξις «**συλλαβή**» ἐσήμαινεν ἐνταῦθα «**τὸ γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου**», ἐνισχυόμενοι εἰς τοῦτο τὸ μὲν ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἐφαρμοζόμενον ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων σύστημα διὰ τὴν σύνταξιν τῶν φορολογικῶν καταστάσεων ἐβασίζετο ἐπὶ **ἀλφαβητικῶς** συντασσομένου καθολικοῦ (καταστίχου), ἐξαγομένου ἐκ τῶν «ἐφημερίδων» ἢ «ἡμερολογίων»³, τὸ δὲ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ λέξις «**συλλαβή**» ἀπαντᾷ καὶ ἀλαχοῦ τὴν τοιαύτην σημασίαν ἔχουσα, ἥτοι: παρ' Ἡρώδ. Μιμ. III, 22: «ἐπίσταται δ' οὐδ' ἄλφα **συλλαβὴν** γινῶναι, ἢν μὴ τις αὐτῷ ταῦτά πεντάκις βῶσῃ», καὶ παρὰ Λουκ. Δίκ. Φων. 2. 8: «μέχρι μὲν, ὧ Φωνήεντα δικασταί, . . . ἦν ἴσ τε με φυλάσσοντα πρὸς τὲ ὑμᾶς καὶ τὰς ἄλλας «**συλλαβάς**»⁴.

Δέον ἐνταῦθα νὰ τονισθῇ ὅτι οὐδὲν τῶν παλαιωτέρων Λεξικῶν οὔτε καὶ αἱ παλαιότεραι ἐκδόσεις τοῦ Λεξικοῦ τῶν Liddell - Scott⁵ οὔτε καὶ τὰ νεώτερα ἐν

1) Μ. Γ. Τσουκαλά: «Ἀνεκδοτοὶ Φιλολογικοὶ καὶ Ἰδιωτικοὶ Πάπυροι» (Φιλολογικαὶ καὶ Γλωσσικαὶ ἐπιστάσεις), ἐν Ἀθήναις, 1962. (Βιβλιοθήκη τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλελευθέρου Ἑταιρείας ἀριθμ. 17) σελ. 65.

2) ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 68.

3) E. Grier: «Accounting in the Zenon Papyri», Columbia University Press, New - York (1934), σελ. 60 σημ. 16.

4) —Σημειωτέον ὅτι μετ' ὀλίγους στίχους ἀντὶ τῆς λέξεως «**συλλαβή**» γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως «**γράμματα**» ἥτοι: — «μηδὲ ἐν γράμμασιν ἀριθμεῖσθαι» — «ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ γράμματα».

5) Πρβλ. ἐκδ. 1883 καὶ ἐκδ. 1897. Ἀμφότεραι αἱ ἐκδόσεις οὐδετέραν τῶν ὡς ἄνω παραπομπῶν ἀναγράφουσι παρὰ τὸ ὅτι τὸ κείμενον τοῦ Λουκιανοῦ ἦτο ἤδη γνωστόν, ὃ δὲ πάπυρος ὃ περιέχων τὸν Μιμίამβον III τοῦ Ἡρώδου εἶχε δημοσιευθῆ ὑπὸ τοῦ F. G. Kenyon ἐν ἔτει 1891 (βλ. Classical Texts from Papyri in the British Museum, ed. F. G. Kenyon, London 1891).

Ἑλλάδι ἐκδοθέντα Λεξικά, ἀναγράφουσι τὴν λέξιν «συλλαβή - συλλαβαί», ἔχουσαν τὴν σημασίαν «τοῦ γράμματος τοῦ ἀλφαβήτου», συμφώνου ἢ φωνήεντος.

Οὕτως οἱ παλαιότερον περὶ τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιογνώσιαν ἀσχοληθέντες, στερούμενοι τῆς οἰασθήποτε ἐνδείξεως περὶ τῆς τοιαύτης σημασιολογικῆς τῆς λέξεως «**συλλαβή**» ἐξελίξεως, καὶ στερρῶς ἐχόμενοι παλαιῶν διδαγμάτων, καθ' ἃ «συλλαβή ἐστὶ κυρίως σύλληψις συμφώνου μετὰ φωνήεντος ἢ φωνηέντων, οἷον Κάρ, βοῦς· καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἡ ἐξ ἑνὸς φωνήεντος, οἷον ἄ, ἦ» ¹, ἢ «συλλαβή ἐστὶ κυρίως σύλληψις συμφώνων μετὰ φωνήεντος ἢ φωνηέντων, ὑφ' ἑνα τόνον καὶ ἐν πνεῦμα ἀδιαστάτως ἀγομένη» ², ὑπεστήριξαν ἀπόψεις ἀδιασειστούς μὲν διὰ τὴν ἐποχὴν των, κλονιζόμενας ὅμως, ὡς ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ δείξωμεν κατωτέρω, σήμερον, ὅτε ἡ Λεξικογραφία, ἐμπλουτισθεῖσα ἐκ τῶν παπυρολογικῶν εὐρημάτων, παρέχει τὰς δυνατότητας διαφωτίσεως καὶ διορθώσεως πεπλανημένων ἀπόψεων.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω λοιπὸν γίνεται ἐμφανές, ὅτι ἡ λέξις «συλλαβή - συλλαβαί», ἥδη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 3ου π.Χ. αἰῶνος, ἀπαντᾷ οὐ μόνον ὑπὸ τὴν ἐκ τῆς Γραμματικῆς γνωστὴν καὶ συνήθη σημασίαν, ἥτοι τῆς ἐνότητος ἐκ συνθέσεως γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ μεμονωμένον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου σημαίνουσα.

Προβῶμεν νῦν εἰς τὰς ἐκ τῆς διαπιστώσεως ταύτης παρατηρήσεις ἡμῶν.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος, οἱ περὶ τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην ἀσχολούμενοι ἐν Εὐρώπῃ ἐπιστήμονες ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ των, ὅπως παρουσιάσωσι τὸ Ἄριστοτελικὸν ἔργον ἐν τῇ ὡς οἶόν τε πλέον τετελεσμένη μορφῇ αὐτοῦ, μελετώντες τὰ μεταγενεστέρως ἀνευρεθέντα καὶ εἰς Ἄριστοτέλην ἀποδιδόμενα ἀποσπάσματα, ἠσχολήθησαν καὶ περὶ τὸ ἀσαφές εἰσέτι τότε ζήτημα, κατὰ πόσον δηλ. ὁ Ἄριστοτέλης συνέγραψε «Διαλόγους», κατὰ τὸ πρότυπον τῶν Πλατωνικῶν, καὶ κατὰ πόσον οὗτος ἔσχεν ἐν τῇ ἀνελιξει τῶν φιλοσοφικῶν αὐτοῦ ἀπόψεων «Πλατωνικήν», οὕτως εἰπεῖν, «περίοδον».

Οὕτως ἐν ἔτει 1863, εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος τὸ περισπούδαστον ἔργον τοῦ J. Bernays ³, περὶ τῶν Ἄριστοτελικῶν «Διαλόγων». Ἀντιθέτως πρὸς τὸν Bernays, τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ Val. Rose ⁴, παραδέχεται ὅτι πάντες οἱ ἀπολεσθέντες «διάλογοι» ἦσαν νόθοι ⁵.

Μετὰ τὰς διατυπωθείσας ὑπὸ τοῦ Bernays ἀπόψεις, δημοσιεύεται ἐν ἔτει 1869 ἡ ἔξοχος ἐργασία τοῦ Ἄγγλου Ingram Bywater, ἐν ἣ ὑπεστήριξεν οὗτος ὅτι σημαντικὸς ἀριθμὸς ἀποσπασμάτων τοῦ ἀπολεσθέντος Ἄριστοτελικοῦ διαλόγου ὑπὸ τὸν τίτλον «**Προτρεπτικός**», εὑρίσκεται ἐν τῷ ὁμώνυμῳ καὶ μέχρις ἡμῶν πλήρως διασωθέντι διαλόγῳ τοῦ Σύρου Ἰαμβλίχου τοῦ 4ου μ. Χ. αἰῶνος.

1) Ἰδ. **Imman. Bekker** : Anecdota Graeca, σελ. 632.

2) Ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 819 § 8.

3) **J. Bernays** : «Die Dialoge des Aristoteles in ihrem Verhältnis zu seinen übrigen Werken», Berlin, 1863.

4) **Val. Rose** : «Aristoteles Pseudepigraphus», Leipzig 1863.

5) Πρβλ. **W. Jaeger** : Aristotle, Ἀγγλικὴ μετάφρ. ὑπὸ R. Robinson, 1962 (Oxford Paperbacks) σελ. 33—34.

Παραδέχεται δηλ. ὁ I. Bywater ἐν τῇ ἐργασίᾳ του ἐκείνη ¹, ὅτι παρὰ τὸ ὅτι ὁ «Προτρεπτικὸς» τοῦ Ἰαμβλίχου εἶναι ἔργον «τελείως ἄμοιρον πάσης φιλολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς ἀξίας», χαρακτηρίζει δὲ τοῦτο ὡς τὸ «πλέον ἐπονείδιστον τῶν ἀπανθισμάτων», συμπεραίνει ὁμοίως ὅτι ὁ συμπιλητὴς σαφῶς καὶ πιστῶς ἀκολουθεῖ ἀρχέτυπον τῆς Περιπατητικῆς Σχολῆς, καὶ τονίζει ὅτι τὸ ἀρχέτυπον τοῦτο ἦτο γνήσιον ἔργον αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους ².

Ἐν ἔτει 1884 ὁ Val. Rose ἐκδίδει τὰ «Ἀποσπάσματα τοῦ Ἀριστοτέλους» ³. Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 52 (σελ. 60, 17) ἀποσπάσματι, ὅπερ θεωρεῖ Ἀριστοτελικόν, παραλαβὼν τοῦτο ἐκ τοῦ «Προτρεπτικοῦ» τοῦ Ἰαμβλίχου, ἀναγινώσκωμεν τὰ ἑξῆς :

«αἰτία τε μᾶλλον τὰ πρότερα τῶν ὑστέρων ἐκείνων γὰρ ἀναιρουμένων ἀναιρεῖται τὰ τὴν οὐσίαν ἐξ ἐκείνων ἔχοντα, μήκη μὲν ἀριθμῶν, ἐπίπεδα δὲ μηκῶν, στερεὰ δὲ ἐπιπέδων».

Ἐν δὲ τῷ κριτικῷ ὑπομνήματι (σελ. 61) ὁ V. Rose παρατηρεῖ :

«post ἐπιπέδων male hic intrusa leguntur verba στοιχεῖα δὲ τῶν ὀνομαζομένων συλλαβῶν».

Ἐν ἔτει 1888 ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ H. Pistelli καὶ ὁ «Προτρεπτικὸς» τοῦ Ἰαμβλίχου ⁴. Ἐν σελ. 38 κεφ. IV στίχ. 10 κ.έ. τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἀναγράφονται τὰ ἀκόλουθα :

«αἰτία τε μᾶλλον τὰ πρότερα τῶν ὑστέρων ἐκείνων γὰρ ἀναιρουμένων ἀναιρεῖται τὰ τὴν οὐσίαν ἐξ ἐκείνων ἔχοντα, μήκη μὲν ἀριθμῶν, ἐπίπεδα δὲ μηκῶν, στερεὰ δὲ ἐπιπέδων, [στοιχεῖα δὲ τῶν ὀνομαζομένων συλλαβῶν].

Ἐν τῷ κριτικῷ δὲ ὑπομνήματι ὁ H. Pistelli σημειοῖ :

«συλλαβῶν del. Rose, om. lib. III. certe dicendum erat συλλαβαὶ δὲ τῶν ὀνομαζομένων στοιχείων ; nam Pythagoreorum συνθέτοις στοιχεῖοις, de quibus Kiessling, nullus hic locus (cf. p. 39, 7 sq).

Πρῶτος δηλ. ὁ V. Rose ἐκήρυξε τὰς λέξεις : «στοιχεῖα δὲ τῶν ὀνομαζομένων συλλαβῶν», νόθον παρέμβλημα καὶ προέτεινε τὸν ὀβελισμόν των, ὃν καὶ ἐδέχθη καὶ ὁ H. Pistelli περικλείσας αὐτὰς ἐντὸς ἀγκυλῶν. Διετύπωσαν δὲ ἀμφότεροι τὴν περὶ νοθείας ὑποψίαν των ἐνισχυθέντες οὐ μόνον ἐκ τῆς διαλαθάνουσης αὐτοῦς σημασίας τῆς λέξεως «συλλαβή», δηλούσης καὶ τὸ καθ' ἓν γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὅτι μετ' ὀλίγους στίχους ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ (σελ. 39 στ.7 κ.έ.) χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ κειμένῳ ἡ λέξις «συλλαβή» ἐν τῇ καθιερωμένῃ αὐτῆς σημασίᾳ, ἥτοι τῆς ἐνόττητος ἐκ συνθέσεως γραμμάτων :

«πῶς γὰρ ἂν τις ἢ λόγον γνωρίζοι συλλαβὰς ἀγνοῶν, ἢ ταύτας ἐπίστατο μηδὲν τῶν στοιχείων εἰδῶς ;»

1) Ingram Bywater : «On a lost dialogue of Aristotle», ἐν «The Journal of Philology», τόμ. II (1869), London - Cambridge σελ. 55—69.

2) I. Bywater, αὐτ. σελ. 55—56.

3) Val. Rose : «Aristotelis Fragmenta» Lipsiae (1884), (Teubner).

4) H. Pistelli : «Iamblichi Protrepticus», Leipzig (1888) (Teubner).

Ἄξιον ὅμως ἰδιαιτέρας παρατηρήσεως τυγχάνει τὸ ὅτι καὶ ὁ P. Wilpert ἐν αὐτῷ τῷ ἔτει 1949 ¹ στοιχῶν τοῖς Rose καὶ Pistelli, προτείνει τὴν ἀκόλουθον διόρθωσιν τοῦ θεωρουμένου ὡς νόθου χωρίου : «**στοιχείων δὲ αἱ ὀνομαζόμεναι συλλαβαί**».

Ἄλλὰ, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, ἡ λέξις «**συλλαβή**» ἀπαντᾷ ἤδη κατὰ τὸν 3ον π. X. αἰῶνα, δηλοῦσα τὸ γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου. Ἦτοι ἐὰν λάβωμεν, ἐν τῷ ὑπὸ ἀμφισβήτησιν χωρίῳ, τὴν λέξιν ταύτην, ὡς σημαίνουσιν «**τὰ γράμματα**», τὴν δὲ λέξιν «**στοιχεῖον**»—«**στοιχεῖα**», ὡς δηλοῦσαν «**τὰς λέξεις, τὰ μέρη τοῦ λόγου**», δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν τὴν νοθείαν. Τοιαύτην δὲ σημασίαν ἔχει ἡ λέξις «**στοιχεῖα**» ἐν τοῖς ἐξῆς :

α') ἐν τοῖς «**Ἀποσπάσμασι τῶν Ἀρχαίων Στωικῶν**», 2, 45, στίχ. 11 κ.έ.

«**κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὰ τῆς φωνῆς στοιχεῖα γεννᾶν πρῶτον μὲν τὰς συλλαβάς, εἶτα ἐξ αὐτῶν γεννᾶσθαι τό τε ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα καὶ τὴν πρόθεσιν ἄρθρον τε καὶ σύνδεσμον, ἃ πάλιν ὁ Χρῦσιππος ὀνομάζει στοιχεῖα τοῦ λόγου**» ².

β') ἐν τῷ «**Περὶ Συντάξεως**» πονήματι Ἀπολλωνίου τοῦ Δυσκόλου (7β, 1) ³ : ἐπὶ γὰρ τὰ μὴ δέοντα τῶν λέξεων ἐπισυναφθῆ, τὸ τοιοῦτο **καλοῦμεν σολοικισμὸν, ὡς τῶν στοιχείων τοῦ λόγου ἀκαταλλήλως συνελθόντων**», καὶ αὐτ. 313 β, 5 : «**ἐφάμεν γὰρ καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐκδόσεως, ὡς τὰ στοιχεῖα τοῦ λόγου τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπέχει τοῖς στοιχείοις τῆς λέξεως** ⁴ καὶ ὡς ἔστι προτακτικὰ στοιχεῖα στοιχείων καὶ οὐχ ἅπαντα ἀπάντων, οὕτως καὶ λέξεις προτακτικαὶ οὐσαι οὐχ ἀπάντων προτετάσσονται . . . ».

γ') ἐν τῷ τοῦ Σιμπλικίου «**Ἰπομνήματι εἰς τὰς Κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους**» : — 10, 24-26 : καθὼς μὲν γὰρ λέξεις, ἄλλας ἔχουσι πραγματείας, ὡς ἐν τῷ «**Περὶ τῶν τοῦ λόγου στοιχείων**» ὅ τε Θεόφραστος ἀνακινεῖ καὶ οἱ περὶ αὐτὸν γεγραφότες, οἷον πότερον ὄνομα καὶ ῥῆμα **τοῦ λόγου στοιχεῖα** ἢ καὶ ἄρθρα καὶ σύνδεσμοι καὶ ἄλλα τινὰ (λέξεως δὲ καὶ ταῦτα μέρη, λόγου δὲ ὄνομα καὶ ῥῆμα),

— 11, 24-25 : κατὰ μὲν τὸ ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα ἢ διαίρεσις εἰς τὰ **τοῦ λόγου γίνεται στοιχεῖα**,

— 25, 18-20 : Βόηθος δὲ διχῶς φησιν τὸ ὄνομα λέγεσθαι, τό τε πρόταξιν ἄρ-

1) Paul Wilpert : «Zwei aristotelische Frühschriften über Ideenlehre», Regensburg (1949), σελ. 149 κ.έ.

2) S. V. F. 2, 45, 11 κ.έ. ed. J. Arnim, Lipsiae 1903.

3) Ἀπολλώνιος Δύσκολος, ed. R. Schneider & G. Uhlig, (Grammatici Graeci II), Lipsiae 1878.

4) Δέον ἐνταῦθα νὰ σημειωθῆ ὅτι παρ' ἀρχαίοις ἐγένετο διάκρισις τοῦ λόγου ἀπὸ τῆς λέξεως. Οὕτω παρὰ Διογένηι Βαβυλωνίῳ τῷ Στωικῷ (S. V. F. 3, 213, 20 κ.έ.) ἀναφέρονται τὰ ἀκόλουθα :

— λόγος δὲ ἔστι φωνὴ ἀπὸ διανοίας ἐκπεμπομένη, (οἷον «**ἡμέρα ἐστίν**»),

— λέξις δὲ ἔστι . . . φωνῆ ἐγγράμματος, (οἷον «**ἡμέρα**»).

— λέξις δὲ λόγου διαφέρει, ὅτι λόγος ἀεὶ σημαντικός ἐστι, λέξις δὲ καὶ ἀσήμαντος, ὡς ἡ «**βλίτιρι**», λόγος δὲ οὐδαμῶς.

θρου λαμβάνον, ὃ καὶ ἰδίως ὄνομα λέγεται, καὶ τὸ ἐφ' ἅπαντα τὰ τοῦ λόγου **στοιχεῖα** διατεῖνον.

— 42, 27-28 : τρίτη δὲ τίς ἐστὶν συμπλοκὴ κοινῶς πᾶσα τῶν τοῦ λόγου **στοιχείων** σύνθεσις,

— 64, 24 : τρίτον δὲ οὐδὲ λόγου **στοιχεῖά** ἐστὶν οἱ σύνδεσμοι, ἀλλ' εἶπερ ἄρα, λέξεως μέρη.

— 68, 28 : ('Αρχύτας δὲ φησιν) καὶ τὰ **στοιχεῖα** οὖν τοῦ παντὸς λόγου δέκα εἶναι,

— 124, 10 : πᾶς γὰρ ὁ λόγος ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων συνέστηκεν, πᾶν δὲ **στοιχείον** λόγου ἐκ **συλλαβῶν** ¹.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω λοιπὸν τὸ νόημα τοῦ θεωρουμένου ὡς νόθου χωρίου θά ῥητο : «ἐὰν καταστραφῶσι (ἐὰν παύσωσι νὰ ὑφίστανται) τὰ γράμματα (=συλλαβαὶ) καταστρέφονται (δὲν δύνανται δηλ. νὰ ἔχωσιν ὑπαρξιν) καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν συναπαρτιζόμεναι λέξεις (=τὰ στοιχεῖα)».

Οὕτω, φρονοῦμεν, αἴρονται αἱ ἐρμηνευτικαὶ δυσχέρειαι καὶ τὸ νόημα τοῦ ὅλου ἀποσπάσματος δὲν ταρασσεται. Ἐκ τούτου ὁμῶς ἐγείρονται διάφορα ζητήματα : Πῶς ὑπεισῆλθεν ἡ νοθεία, ἂν παραδεχθῶμεν, ὅτι πρόκειται περὶ νοθείας ; Πρόκειται περὶ νόθου παρεμβλήματος ὀφειλομένου εἰς τὸν ἀντιγραφέα ἔνεκα ἀγνοίας ἢ ἔνεκα συγχύσεως πρὸς ὑπάρχουσαν ἤδη γλωσσικὴν χρῆσιν ; Μήπως ὁμῶς τὸ ὅλον ἀπόσπασμα, ἐν ᾧ ἅπαντῶμεν τὸ νόθον χωρίον, δὲν εἶναι τῆς Ἀριστοτελικῆς γραφίδος κῆμα, ἀλλὰ ἀνήκει εἰς μεταγενέστερον συμπληγῆν, ὅστις, ὡς μεταγενέστερος, ἐγνώριζε τὴν σημασίαν τῶν λέξεων : «**συλλαβαὶ**»=**γράμματα** καὶ «**στοιχεῖα**»=**λέξεις, μέρη τοῦ λόγου** ;

Τελευτῶντες ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι, ἂν δεχθῶμεν τὸ ὑπὸ ἀμφισβήτησιν χωρίον, ὡς ὑγιῶς ἔχον, τότε τὸ ὅλον ἀπόσπασμα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι γνήσιον ἀριστοτελικὸν καὶ δέον νὰ δεχθῶμεν μετὰ τινος ἐπιφυλάξεως τὰς μέχρι τοῦδε διατυπωθείσας ἀπόψεις, καθ' ὅς πολλὰ ἀποσπάσματα ἐν τῷ «Προτρεπτικῷ» τοῦ Ἰαμβλίχου εἶναι ἀριστοτελικά.

1) *Simplicii in Aristotelis Categorias Commentarium*, ed. C. Kalbfleisch, Berolini 1907, (*Commentaria in Aristotelem Graeca*, Vol. VIII).